

I N F O R M A C E   O   C H A R T Ě   7 7

ročník jedenáctý (1988) - č.18

.....

Dokument Charty 77/49/88 Noví signatáři	2
50/88 (Z technických důvodů zveřejníme příště)	
51/88 Za MUDr. Jiřinou Zelenkovou	2
Ohlášení manifestace k výročí vzniku Československa	3
Dopis Charty 77 účastníkům torontské konference	4
Sdělení VONS č.809 (Tr.věc proti J.Němcovi a P.Dudrovi před nejvyšším soudem)	4
810 (V.Kočí stane před odvolacím soudem)	5
811 (D.Mráz odsouzen)	5
812 (Teroristický útok proti J.Šenclovi)	6
813 (Represe během poslední zářijové soboty)	6
814 (Zásah proti setkání nezávislých spisovatelů)	7
815 (Další policejní akce proti sympoziu Československo 88)	7
816 (V.Hovorka trestně stíhán)	8
817 (S.Popelka na svobodě)	8
818 (Věc S.Pence postoupena)	9
819 (Nejvyšší soud ÚSR v tr.věci J.Němce a P.Dudra)	9
820 (Odvolání V.Kočího zamítnuto)	9
Poděkování Slávka Popelky	10
Iniciativa sociální obrany	10
K výstavbě vodních děl na Dunaji	11
Prohlášení maďarského exilu	12
V samizdatu nově vyšlo...	13
Krátké zprávy: Setkání J.Sternové s prezidentem Reaganem - Není falzum jako falzum - Surový zákrok pizeňské Bezpečnosti proti nezávislé kultuře - Represe proti historikům - Nezávislé iniciativy NDR - Poslední zprávy z Polska - Roundtable - výběr z nezávislého maďarského tisku - Podpisování prohlášení z 21.srpna 1988 - Výbor Socialistické internacionály pro lidská práva	14
Infochu napsali	18
Ludvík Vaculík: Srpnové září (fejeton)	19

Datum posledního textu zařazeného do tohoto čísla: 10.10.1988

.....

Informace o Chartě 77 vydává nezávislá redakční skupina signatářů Charty 77
 Petr Uhl, Anglická 8, 120 00 Praha 2

Informace o Chartě 77 vycházejí jednou za 14 dní. Jsou periodickou tiskovinou, nezávislou jak na státní moci, tak i na Chartě 77. Úzce spolupracují s mluvčími Charty 77 a zveřejňují v plném znění všechny dokumenty Charty 77 jakož i všechna sdělení VONS. Náklady na výrobu a distribuci jsou hrazeny z dobrovolných příspěvků z domova i z ciziny. Signatářům a aktivním příznivcům Charty 77 v Československu se Infoch poskytuje podle technických možností, a to zdarma. V případě výroby a distribuce Infochu, které jsou nezávislé na naší redakci, jsou náklady na jeden výtisk i s poštovným 10,- Kčs.

Přetiskování či jiné přebírání textů zveřejněných Infochem je možné jen s uvedením pramene. Bez uvedení pramene je možno přebírat dokumenty Charty 77, sdělení VONS, petice, otevřené dopisy, fejeton, jakož i texty, z jejichž charakteru či uvedení je zřejmé, že nebyly psány přímo pro Infoch.

Dokument Charty 77/49/88 Noví signatáři

K prohlášení Charty 77 ze dne 1.1.1977 se v době mezi 1.červencem a 30.zářím připojili tito další signatáři:

Tomáš Baštinec, technický úředník
Ladislav Dalloš, invalidní důchodce
Květa Dienstbierová, úřednice
Jan Filip
Alena Honzíková, prodavačka
Jiří Horák, dělník
Simona Hradílková, studentka
Elena Hrubešová, důchodkyně
Jeroslav Jablonský, topič
Jan Kadubec, lesní dělník
Monika Kafková, učitelka
Petr Kahovec, řidič
Theodor Knobloch, čalouník
Marta Korbelová, důchodkyně
František Krejčík, dělník
Ján Kubán, technik
Josef Lešnanský, dělník
Oldřich Myška, elektrikář
Marta Pecharová, invalidní důchodkyně
František Postupa, stavební dispečer
Eduard Prášek, invalidní důchodce
Lubomír Sokol, tiskař
Pavel Tajovský, technik
Pavel Toman, psycholog
Jan Ulrich
Jaroslav Vajdík, dělník
Štěpán Weimar, řidič
Vít Zukaš, dělník
Kateřina Zukašová, zootechnička

Praha 30.9.1988

(29 podpisů)

Stanislav Devátý
mluvčí Charty 77

Miloš Hájek
mluvčí Charty 77

Bohumír Janát
mluvčí Charty 77

*

Dokument Charty 77/51/88 Za MUDr. Jiřinou Zelenkovou

Dne 23.září 1988 jsme se ve strašnickém krematoriu rozloučili s MUDr.Jiřinou Zelenkovou.

Jiřina Zelenková patřila k prvním signatářům Charty 77. Podpisem Charty vyvodila závěry ze své dřívější veřejné činnosti, kdy jako mnoho příslušníků její generace vstoupila brzy po válce do Komunistické strany Československa a stejně jako oni se nejprve snažila o uskutečňování ideálů sociálně spravedlivé společnosti. Po politických procesech a dalších trpkých zkušenostech z praxe, která se s těmito ideály stále více rozcházela, se zařadila mezi ty, kteří usilovali o reformu strany a celé společnosti. V době Pražského jara patřila k stoupencům úsilí o demokratický socialismus. Po cizí vojenské intervenci byla na vysočanském sjezdu zvolena do ÚV KSČ. Potlačení československého reformního procesu vedlo k tomu, že i Jiřina Zelenková, která svá stanoviska z roku 1968 nikdy neoávolovala, byla z KSČ vyloučena.

Jako mnozí z těch, kdo Chartu podepsali, nesla i ona důsledky tohoto kroku. Byla propuštěna z vlašimské nemocnice a po dva roky se pro zkušenou primářku nenašlo žádné lékařské místo. Až v roce 1979 mohla konečně opět začít pracovat

v psychiatrické léčebně v Kosmonosích. Bylo to náročné zaměstnání, nejen proto, že po dlouhou dobu denně do Kosmonos dojížděla, ale zejména proto, že - když nikdy předtím nedělala nic polovičatě - i tady se množstvím nahromaděných problémů od začátku dala strhnout k zaujaté, ale vyčerpávající práci, v níž nepolevila ani po prvním příznaku srdeční choroby. A přitom malé zbytky volna se samozřejmě jí vlastní věnovala pomoci těm, kdo ji potřebovali - jako lékař i jako člověk se vzácným pochopením pro strasti druhých. Rozdávala se do poslední chvíle a zemřela před koncem své dovolené, když se myšlenkami už zase vracela ke své práci pro léčebnu a pro všechny ty, kteří se na ni stále obraceli.

Zůstává po ní prázdné místo, které zaplnit může, pokud je to vůbec možné, jen společné úsilí mnohých. Jiřinu Zelenkovou charakterizují slova z oznámení o jejím úmrtí: "Říká se, že každý člověk má svůj osud. Pravdou však je, že každý člověk má svůj charakter a ten je jeho osud."

Praha 29 září 1988

Stanislav Devátý
mluvčí Charty 77

Miloš Kájek
mluvčí Charty 77

Bohumír Janát
mluvčí Charty 77

*

Jiřina Zelenková zemřela ve věku 59 let.

*****

*****

*****

Ohlášení manifestace k výročí vzniku Československa

Obvodnímu národnímu výboru
v Praze I.

Mnoho občanů si chce připomenout sedmdesáté výročí vzniku samostatného čs.státu nezávislou manifestací 28.října. K této iniciativě se připojujeme a plně ji podporujeme, protože se domníváme, že občané mají právo vyjádřit svou oddanost demokratickým ideálům, které stály u zrodu Československé republiky, a svou vůli usilovat o plné uplatňování lidských a občanských práv, které jsou součástí čs.právního řádu. Mezi tato práva patří i právo na pokojné shromáždění.

Hlasy z řad prostých lidí i z mocenských struktur nasvědčují, že se schyluje ke spontánní manifestaci. Podepsané iniciativy jsou jedinými občanskými skupinami, které jsou s to dát takovéto manifestaci řád. Proto vám oznamujeme, že se chceme dne 28.října 1988 v 15 hodin sejít na Václavském náměstí s tímto programem:

- 1) Zahájení státní hymnou
- 2) Krátké projevy zástupců jednotlivých iniciativ
- 3) Manifestační pochod na Staroměstské náměstí
- 4) Zakončení manifestace státní hymnou v 17 hodin

Podepsané iniciativy se zavazují udržet pořádek.

Na manifestaci zveme spoluobčany, zástupce sdělovacích prostředků, zástupce organizací, institucí a občanských iniciativ. Žádáme Vás o oznámení manifestace městským rozhlasem.

Toto ohlášení podáváme na základě § 10 vyhlášky ministerstva vnitra č. 320/51 úředního listu. Uskutečnění veřejného shromáždění se opírá o čl.28 Ústavy ČSSR a o § 6 zák.č.68/1951 Sb. o dobrovolných organizacích a shromážděních.

Praha 10.října 1988

Na vědomí: předsedovi vlády ČSSR, předsedovi vlády ČSR

Petr Placák - České děti

Emanuel Mandler - Demokratická iniciativa

Stanislav Devátý, Miloš Kájek, Bohumír Janát - mluvčí Charty 77

Tomáš Dvořák, Hana Marvanová, Luboš Vydra - Nezávislé mírové sdružení

Petr Bartoš, Pavel Jungmann, Bedřich Koutný - Společenství přátel UEA

*****

*****

*****

Ve dnech 28. až 30. října se v kanadském Torontu uskuteční konference na téma "Československo, 1918 - 1988, sedmdesát let od nezávislosti". Účastníkům, kterými budou odborníci z mnoha západních zemí, poslala Ch 77 text následujícího znění.

Mr. H. Gordon Skillling, Esq.
Toronto, CANADA

Dopis Charty 77 účastníkům torontské konference

Czechoslovakia, 1918 - 1988, Seventy Years from Independence

Dámy a pánové, vážení přátelé!

Prostřednictvím pana H. Gordona Skillinga jsme se dozvěděli o vaší konferenci k 70. výročí československé republiky. Chtěli bychom vám všem, západním vědcům a učencům a krajanům z čs. exilu, účastníkům akce, v níž se obráží zájem, solidarita a přátelství k naší zemi, vyjádřit srdečný pozdrav a přání tvořivé atmosféry a úspěchu vašeho třídního jednání.

Naše zem, jež si nyní připomíná 70 let od obnovení své samostatnosti, prošla ve své tisícileté historii obdobími rozmachu i zkoušek, tvůrčích vznětů i těžkých depresí. Otázka po smyslu našeho národa v evropském dejinném kontextu i po přínosu jeho kultury do pokladnice kultury světové byla mnohokrát položena s velkou naléhavostí a zůstává dosud i pro nás současníky v základu otevřena. Zejména v posledních padesáti letech jsme byli nuceni s nemalým nasazením svých bytostných sil čelit snahám o uzavření tohoto procesu vlastního sebehledání a odmítat navucované, definitivní, uniformní odpovědi té či oné barvy. Známe i pocit zklamání, kdy v osudových situacích jsme stáli sami a kdy svět nedokázal vyjádřit účinnou podporu a zabránit zvenčí přicházejícímu zmaření naší věci, kterou většina národa přijímala s nadšením jako věc spravedlivou.

My sami nemůžeme nikdy rezignovat na svou národní samostatnost, na povinnost čestně vytrvat na svém místě i na duchovní závazek k opravdovosti, důstojnosti a otevřenosti. A je těžké vyjádřit to, jak silnou podporou a povzbuzením je pro nás vědomí, že v otevřeném světě existují přátelé Československa, kteří se vážně a hluboce zajímají o naši věc a kteří na rozdíl od nás mohou jednat se zcela nespoutanými rukama. Proto, ač v odlišných podmínkách, budeme ve dnech 70. výročí zrodu republiky s vámi přítomni ve společném duchu.

Praha 30.9.1988

Bratrsky vaši mluvčí Charty 77

Stanislav Devátý, Miloš Hájek a Bohumír Janát

*****

*****

*****

Sdělení Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných, československé ligy pro lidská práva, členu Mezinárodní federace pro lidská práva (FIDH)

Všechna sdělení VONS jsou zasílána Federálnímu shromáždění. Jména a adresy členů VONS jsme zveřejnili ve sdělení č. 713.

Sdělení č. 809 (Trestní věc proti J. Němcovi a P. Dudrovi před nejvyšším soudem)

Téměř po třech letech od zahájení trestního stíhání Jaromíra Němce a ing. Pavla Dudra má proběhnout dne 29.9.1988 od 9 hodin veřejné zasedání v jejich trestní věci u nejvyššího soudu ČSR v Praze 4, nám. Krdinů 1300, a to v místnosti č. 31. Senátu nejvyššího soudu má předsedat JUDr. Pavel Janda. Soud má rozhodovat o stížnosti pro porušení zákona, kterou podal 5.9.1983 generální prokurátor ČSR zastoupený JUDr. Jiřím Lokajíčkem.

Jak známo (viz naše sdělení č. 766, 486, 490, 491, 519, 548, 577) byli Jaromír Němec, 53-letý technik, a Pavel Dudr, 40-letý strojní inženýr, oba z Gottwaldova, dne 11. listopadu 1985 obviněni z trestného činu pobuřování podle § 100 odst. 1a) 3a) tr. zákona (s trestní sazbou od 1 do 5 let) a byla na ně uvalena vazba, z níž byli propuštěni po půl roce; od té doby jsou stíháni na svobodě. Šlo tehdy o rozsáhlou akci StB proti katolickému a občanskému samizdatu na Moravě, v jejímž

rámci bylo postiženo trestním stíháním, domovními prohlídkami, výslechy atd. několik desítek katolíků z Moravy - případy trestních stíhání z oné doby, Michala Mrtvého, Augustina Navrátila, Františka Adamíka a dalších, jsou dávno pravomocně ukončeny. J.Řemec a P.Dudr byli obviněni hlavně z rozmnožování a rozšiřování Informací o Chartě 77 a dalších textů.

Po podání obžaloby v září 1986 došlo ke kompetenčnímu sporu mezi soudy Jihomoravského kraje - nejvyšší soud pak přikázal dne 19.6.1987 věc okresnímu soudu v Kroměříži. Po delších průtazích vrátil tento soud dne 16.2.1988 věc prokurátorovi k došetření. Nařídil, aby důkazní materiály byly doplněny jednak o důkazy o počtu konkrétně pobažovaných osob, jednak o znalecký posudek, jenž by určil, "které tiskoviny jsou z hlediska státní ideologie závadné".

Proti usnesení o vrácení věci k došetření podal okresní prokurátor v Gottwaldově stížnost, kterou krajský soud v Brně 30.3.1988 zamítl; potřebnost vyžadovaného znaleckého posudku však neuznal.

Teprve po více než 5 měsících, krátce před vypršením zákonné 6 měsíční lhůty, podal generální prokurátor nejvyššímu soudu stížnost pro porušení zákona. Tvrdí v ní, že kroměřížský soud a po něm brněnský krajský soud porušily zákon ve prospěch obviněných, neboť požadované důkazy jednak opatřit nelze, jednak jich není zapotřebí, neboť postačí prokázat, že pobažující projevy byly určeny více než dvěma, byť neznámým osobám.

Stížností se generální prokurátor domáhá, aby nejvyšší soud usnesení obou soudů jako nezákonné zrušil a aby kroměřížskému soudu přikázal trestní věc projednat a rozhodnout.

Tento komplikovaný postoj může snad vzbuzovat iluzi právního státu. Jeho skutečným výsledkem je však fakt, že téměř tři roky jsou pronásledováni dva občané pouze za to, že uplatňovali své právo na svobodu projevu. Tahanice mezi čtyřmi soudy a třemi prokuraturovými jen zdůvodňují absurditu celého případu, který je klasičkou ukázkou porušování občanských práv v Československu.

V Praze 26.9.1988

*

Sdělení č.810 (Vladan Kočí stane před odvolacím soudem)

Vyšší vojenský soud v Příbrami, který má zasedat v soudní budově v Praze 4, nám.Hrdinů (za budovou nejvyššího soudu), má dne 28.9.1988 od 11 hodin rozhodovat o odvolání proti rozsudku obdového vojenského soudu v Praze, jímž byl dne 24.8.1988 25-letý violoncellista Vladan Kočí uznán vinným trestným činem nenastoupení v ozbrojených silách podle § 269 odst.1 tr.zákona a odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání 15 měsíců v I.NVS. Vladan Kočí je od 4.8.1988 ve vazbě ve věznicí MŠ v Praze-Pankráci. Jak jsme již uvedli (viz naše sdělení č.787), Vladan Kočí odepřel základní vojenskou službu z náboženských důvodů.

V Praze 26.9.1988

*

Sdělení č.811 (Daniel Mráz odsouzen)

Obvodní soud pro Prahu 1, jehož senátu předsedal JUDr.Michal Hodoušek, uznal dne 20.8.1988 vinným 31-letého dřevorubce Daniela Mráze spácháním trestného činu opuštění republiky podle § 109 odst.1 tr.zákona a odsoudil jej k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání osmi měsíců se zařazením do I.NVS. Daniel Mráz se odvolání vzdal, prokurátor se nevyjádřil.

Jak jsme již oznámili (viz sdělení č.781), Daniel Mráz se pokusil přejít hranice do Rakouska, byl však zadržen a od té doby je ve vazbě. O ilegální přechod se pokusil proto, že v Rakousku žije jeho žena a dvě malé děti a čs.úřady mu opakovaně odmítaly povolit vystěhování. Jak uvedl ve své obhajobě, jeho poslední žádost byla zamítnuta jen proto, že k vystěhování nedal souhlas zaměstnavatel pro údajný nedostatek pracovních sil. Přitom mu kladné vyřízení žádosti předem přislíbil pracovník Správy pasů a víz JUDr.Miloš Mrkvica.

Zákonné ustanovení podle § 109 tr.zákona klasifikující opuštění republiky jako trestný čin je v rozporu s čl.12 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech. Je nejvyšší čas, aby tak rozpor v čs.právním řádu byl odstraněn, jak se stalo v minulých letech v Maďarsku a v Polsku. Pro opuštění republiky jsou každoročně odsuzovány stovky našich spoluobčanů, často k podstatně vyšším trestům než Daniel Mráz. Jeho případ je navíc ukázkou toho, jak čs.úřady řeší otázku spojování rodin. Žádáme, aby Daniel Mráz byl propuštěn z vězení a aby mu bylo umožněno vystěhovat se do Rakouska.

V Praze 26.9.1988

*

Sdělení č.812 (Teroristický útok proti Jiřímu Štenclovi)

Sešmáctiletý Jiří Štencel z Litovle, člen NMS, nám poslal toto vyjádření:

"Dne 24.9.1988 v 8 hodin jsem byl dvěma příslušníky SNB v civilu násilím odvezen od bytu Tomáše Dvořáka, přičemž jsem byl několikrát shozen ze schodů." (Onoho dne, kdy NMS a České děti pořádaly setkání na Václavském náměstí, byli někteří aktivisté NMS střeženi Státní bezpečností ve svých bytech). "Příslušníci mě odvezli na oddělení VB do Školské ulice, kde mě vyslýchali k mému pobytu v Praze a protispoločenským shromážděním konaným tento den. V 10,30 hod. jsem byl převezen na odd.VB na náměstí Míru. (...) Výslech byl ukončen v 21,30 hod. potom jsem byl odvezen na Hlavní nádraží, kde mě příslušníci nutili k odjezdu do místa mého bydliště. Odmítl jsem odjet s tím, že se dopouštějí trestného činu omezování osobní svobody. Nato jsem byl asi ve 22,30 hod. zavezen vozem do obce Strančice. Zde jsem příslušníkům StB sdělil, že se okamžitě vrátím do Prahy, na což jeden z nich reagoval tím, že mě udeřil do obličeje, shodil mě na zem a opakovaně mě kopal do břicha a do zad."

Případ Jiřího Štencela je natolik ojedinělý, že žádáme orgány ministerstva vnitra a také příslušné stranické funkcionáře, kteří v této oblasti uplatňují tzv.vedoucí úlohu strany, aby záležitost podrobně prošetřili a vyvodili z ní důsledky.

Těmto událostem předcházelo předvedení Jiřího Štencela dne 20.9.1988 na odd.VB v Litovli, kde byl varován, aby dne 24.9.nejezdil do Prahy. K výsledku byl přizván místopředseda MěNV v Litovli Lubomír Vymětal, který sdělil, že mu končí pracovní poměr u MěNV, kde byl zaměstnán jako pomocný dělník.

V Praze 26.9.1988

*

Sdělení č.813 (Represe během poslední zářijové soboty)

Při shromáždění dne 20.8. t.r. na Václavském náměstí se jeho účastníci dohodli, že obdobná debatní setkání, věnovaná aktuálním společenským problémům, budou opakovat každou poslední sobotu v měsíci. K diskusnímu setkání na den 24.9. vyzvalo i Nezávislé mírové sdružení a České děti, původně anonymní skupina, jejíž někteří členové mezitím zveřejnili svá jména.

Policejní represe zasáhla preventivně především členy NMS: John Bok, Martin Čech, Ondřej Černý, Martin Dolejš, Tomáš Dvořák, Jan Chudomel, Jáchym Kaplan, Hana Marvanová, Luděk Marks, Jiří Pavlíček, Alice Svoobodová, Ruth Šornová, Luboš Vydra a Radek Zeman byli ve dnech 23.9. až 25.9. různou měrou pozbavení osobní svobody. Formy byly různé - od předvolání na tzv.výslech přes předvedení, celodenní pobyt na oddělení VB, střežení v bytech až po přímé domácí vězení. Některé členy NMS přitom Státní bezpečnost vyslýchala na jejich možnou účast na nedávném výbuchu v Pelhřimově - toto absurdní spojování nezávislých aktivit s terorismem vzbuzuje otázky, jaký vlastně poměr mají orgány Státní bezpečnosti k násilným teroristickým činům, k jejich prevenci a vyšetřování. Ať je tomu jakkoliv, snaží se příslušníci StB využít těchto akcí k diskreditování těch, kdož konstruktivním způsobem usilují o zlepšení společenských poměrů - před týdnem požadovali příslušníci StB na dobu výbuchu v Pelhřimově po katolickém knězi Václavu Malém.

Podobně jako členové NMS byl omezován na osobní svobodě člen JS a signatář Charty 77 Ota Veverka, který po několik hodin nesměl opustit pracoviště. Jeden

příslušník StB ho dokonce udeřil pěstí.

V různé míře byli obtěžováni také někteří aktivisté Charty 77: Jan Urban byl sledován operativou, Anně Šabatové a Jiřímu Hájkovi, kteří šli na Václavské náměstí dali příslušníci StB vybrat buď návrat domů nebo předvedení, hlídka StB v domě, kde žijí Anna Šabatová a Petr Uhl, k nim nepouštěla návštěvníky atd. V Žilině a v Prievidzi byl zadržován signatář Charty 77 Peter Uher. V této souvislosti uvádíme, že proti Petru Uhrovi je nyní vedeno řízení pro přečin proti veřejnému pořádku podle § 6 písm. a zákona o přečinech, jehož se měl dopustit tím, že dne 20.8. navrhl pravidelné setkání tohoto druhu - vždy poslední sobotu na Václavském náměstí v Praze a první sobotu v měsíci na Hviezdoslavově náměstí v Bratislavě.

Zásah proti účastníkům setkání, jichž se kolem 18. hodiny shromáždilo asi 400 jednak na ostrůvku v horní části Václavského náměstí, jednak na přilehlých chodnících, byl krátký a razantní. Na padesát zúčastněných bylo převezeno na odd. SNB do Školské a Bartolomějské ulice. Pokud je nám známo, všichni byli téhož dne propuštěni. Dva z nich byli pokutováni po 100,- Kčs: Jindřich Kremlíčka a Hana Šlégrová, která byla zadržena až před 19. hodinou na Staroměstském náměstí a na setkání vůbec nebyla.

Brutálně postupovala policie např. vůči Janu Placákovi, na něhož se vrhl pomešší muž v civilu, bil ho pěstí a kopal ho se slovy "Já ti dám, ty hajzle". Mluvčího Charty 77 Stanislava Devátého, jenž při zadržování zaujal postoj pasivní rezistence, odnesli příslušníci k přistavenému autobusu. Protože však nevěděli, jak ho dostat dovnitř, stiskl mu jeden příslušník varlata a tak ho donutil vstoupit do autobusu. Byl to stejný muž - kulturista, který dne 21.8. na Národní třídě udeřil do varlat ing. Vladimíra Hajného ze Šumperka.

Policejní síly na Václavském náměstí a v přilehlých ulicích několikanásobně přesaňovaly počet účastníků setkání. Nepřiměřená opatření politického vedení a orgánů státní moci jsou projevem strachu ze svobodně se projevujících občanů. Účastníci setkání se navzdory policejnímu zásahu domluvili, že setkání budou opakovat poslední říjnovou sobotu.

Pro Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných je pak potěšující, že zhruba 20 minutová diskuse, která se přece jen před zásahem jednotek SNB uskutečnila, se kromě požadavku náhradní vojenské služby týkala politických vězňů Ivana Polanského, Josefa Ržnera, Vladana Kočího a Slávka Popelky, jakož i případu Augustina Navrátila.

V Praze 26.9.1988

*

Sdělení č. 814 (Zásah proti setkání nezávislých spisovatelů)

Ve dnech 24.-25.9. se mělo konat v rekreačním domku Václava Havla na Hrádečku č.5, ve Vlčicích u Trutnova tradiční setkání nezávislých spisovatelů. Státní a Veřejná bezpečnost však tentokrát setkání zmařila, neboť přijíždějícím a přicházejícím účastníkům nepovolila vstup do domu. Spisovatelé Jiří Hanzelka a Miroslav Zikmund, kteří byli hosty Václava Havla již od pátku, byli převezeni na výslech do Trutnova a po odjezdu z Hrádečku byli podrobeni dalšímu výslechu v Jičíně. Toto počínání policejních orgánů představuje jednak hrubý zásah do občanských práv a svobod, jednak je dalším úkazem snah příslušníků mocenského aparátu nepřipustit ani takové kontakty, které byly dlouhá léta tolerovány.

V Praze 26.9.1988

*

Sdělení č. 815 (Další policejní akce proti sympoziu Československo 88)

Dne 26.9.1988 v odpoledních hodinách došlo k zásahu proti přípravnému výboru sympoza Československo 88. Státní a Veřejná bezpečnost obsadila schodiště domu v Thunovské 19 na Malé Straně, kde bydlí signatář Charty 77 Jan Urban, a přístupové cesty. Jana Urbana chtěla odvést a od svého záměru ustoupila teprve tehdy, když se prokázal potvrzením o pracovní neschopnosti. Před domem byli zadrženi signatáři Charty 77 Rudolf Battěk, Eva Kantůrková a Ladislav Lis, dále pak představitelé

jazzové sekce Karel Erp a Joska Skalník a zástupce Demokratické iniciativy Emanuel Mandler. Zadrženi byli odvezeni policejními vozy. O osudu dalších členů přípravného výboru není dosud nic známo. Tato akce Státní bezpečnosti je potlačováním elementárních občanských práv, zvláště svobody projevu, svobody vědeckého bádání, svobody shromažďovací a svobody spolčovací.

V Praze 26.9.1988

*

Sdělení č.816 (Václav Hovorka trestně stíhán)

Vyšetřovatel okresní prokuratury v Příbrami od 3.6.1988 trestně stíhá Václava Hovorku, nar.4.12.1946, invalidního důchodce, bytem Uhliřská Lhota čp.63, okr.Kolín, jako obviněného z trestného činu útoku na veřejného činitele podle § 156 odst.2 tr.zákona. Tohoto trestného činu se měl Václav Hovorka dopustit tím, že v dopise, zaslaném 7.3.1988 předsedovi české vlády, hrubě urazil a pomluvil kpt.JUDr. Slezáka. Tento pracovník Správy SNB hl.m.Prahy a Středočeského kraje přešetřoval v oné době v Příbrami stížnosti Václava Hovorky, týkající se mj.jeho obtížné bytové situace; domek, jehož je V.Hovorka spoluvlastníkem a v němž žijí jeho děti, je vlhký a nezpůsobilý k bydlení. Hrubá urážka a pomluva kpt.Slezáka má podle vyšetřovatele prokuratury zřejmě spočívat v tom, že V.Hovorka srovnává kontrolní orgány SNB s kontrolními orgány nacistů a že označuje kpt.Slezáka nikoliv za kontrolora, ale spíše za povzbuzovatele nezákonností. Nemůžeme posoudit, nakolik jsou oprávněné stížnosti Václava Hovorky a nakolik je oprávněná jeho kritika inspekční činnosti kpt.Slezáka. Letitá zkušenost nás však vede k názoru, že inspekční orgány SNB obvykle nedávají za pravdu ani těm stěžovatelům, jejichž stížnosti jsou zcela oprávněné. Pokud jde o Václava Hovorku, nelze přehlédnout, že dopis napsal v afektu jako reakci na postoj pracovníka SNB, kterým se cítil poškozen. Proto zastáváme názor, že by trestní stíhání proti němu mělo být zastaveno.

V Praze 26.9.1988

*

Sdělení č.817 (Slávek Popelka na svobodě)

Dne 27.9.1988 byl po jednadvacetitýdenní vazbě propuštěn na svobodu Slávek Popelka, obviněný z tr.činu pobuřování podle § 100 odst. 1a) - původně dokonce 3a) - tr.zákona. Jak známo, (viz sdělení 779, 794, 795 a 799), rozšiřoval na České ulici v Brně letáky, v nichž se dožadoval demokratizace a politických reforem podle vzoru současného reformního úsilí v SSSR; požadoval rovněž odstoupení čs.politického vedení, a proto držel od 2.září ve vězení hladovku.

Senát krajského soudu v Brně, který projednával 27.9.odvolání Slávka Popelky proti rozsudku městského soudu v Brně, jímž byl pro uvedený trestný čin odsouzen k 8 měsícům nepodmíněně v L.MVS, zrušil výrok o vině i výrok o trestu. Jednání Slávka Popelky podle názoru odvolacího soudu postrádalo jak subjektivní, tak objektivní znaky trestného činu pobuřování; odvolací soud kvalifikoval toto jednání pouze jako přečin proti zásadám socialistického soužití podle § 9 odst. 1a) zákona o přečinech a vyměřil mu trest 21 týdnů. Protože byl tento trest vykonán vazbou, byl Slávek Popelka týž den propuštěn.

Považujeme za velmi pravděpodobné, že k urychlenému propuštění Slávka Popelky přispěla jak politická delikátnost tohoto případu (odsouzený je upřímným stoupencem reformního úsilí M.Gorbačova), tak solidární akce u nás i v cizině, v neposlední řadě založení Výboru na obranu Jaroslava Popelky.

Těsně před veřejným zasedáním, které bylo na poslední chvíli přeloženo z věznice do budovy soudu, rozvinuli Stanislav Devátý, mluvčí Charty 77 a člen VONS a signatář Charty 77 Jan Kiš před budovou soudu transparent s nápisem Osvoďte politického vězně Slávka Popelku. Oba byli zadrženi Státní bezpečností a po dvou až třech hodinách propuštěni.

V Praze 3.10.1988

*

Sdělení č.818 (Věc Stanislava Pence postoupena)

Ppor. Romanovský, vyšetřovatel VE z odd.vyšetřování pro Prahu-východ, vydal dne 21.9.1988 usnesení, jímž postoupil věc Stanislava Pence a dvou jeho přátel komisi ochrany veřejného pořádku MěNV v Čelákovících, aby ji projednala jako přestupek podle § 19 zákona o přestupcích.

Jak jsme již oznámili (viz sdělení 788 a 797), byli 18-letý zedník Stanislav Penc a dva jeho přátelé obviněni z trestného činu pobuřování podle § 100 odst.1c) tr.z., jehož se měli dopustit v Doksech a v Čelákovících rozšiřováním letáku Nezávislého mírového sdružení, vyzývajícího k rozptýlené manifestaci dne 21.8.1988. Hrozil jim trest od šesti měsíců do tří let.

Po zjištění, že nikdo z obviněných nebyl dosud soudně trestán, a po zhodnocení textu rozšiřovaného letáku, dospěl vyšetřovatel k závěru, že jednání obviněných nezakládá skutkovou podstatu trestného činu, neboť stupeň jeho nebezpečnosti pro společnost je nepatrný. Proto věc postoupil k přestupkovému řízení. Stanislavu Pencovi a jeho přátelům teď hrozí pokuta do 500,-Kčs.

Toto zmírnění postihu tří mladých lidí můžeme jen uvítat.

V Praze 3.10.1988

*

Sdělení č.819 (Nejvyšší soud ČSR v trestní věci J.Němce a ing.P.Dudra)

Dne 29.9.1988 rozhodoval nejvyšší soud ČSR za předsednictví JUDr.Pavla Jandy o stížnosti generálního prokurátora, kterou podal proti postupu krajského soudu v Brně a okresního soudu v Kroměříži (viz sdělení č.809). Soud vyhověl stížnosti prokurátora, uznal, že postupem krajského i okresního soudu byl porušen zákon, zrušil jejich usnesení a okresnímu soudu v Kroměříži uložil ve věci rozhodnout v hlavním líčení.

Své rozhodnutí opíral o závěr, že shromážděná řada důkazů, výslechy mnoha desítek svědků, domovní prohlídky a z nich pocházející rozsáhlý materiál dostatečně a plně odůvodňují postavení obou obviněných před soud a že by bylo v rozporu se zákonem dále oddalovat hlavní líčení.

Soud však zdůraznil, že jeho rozhodnutí se týká pouze toho, zda je možno na základě dosavadních výsledků vyšetřování věc projednat či nikoliv. Je na okresním soudu, aby posoudil, zda se obvinění tohoto trestného činu dopustili.

Proti rozhodnutí NS ČSR není přípustná stížnost.

V Praze 3.10.1988

*

Sdělení č.820 (Odvolání V.Kočího zamítnuto vyšším vojenským soudem)

Vyšší vojenský soud v Příbrami, jehož senátu předsedal mjr.JUDr.Jan Svoboda, rozhodl ve veřejném zasedání v Praze dne 29.9.1988 o odvolání Vladana Kočího, který byl odsouzen za nenastoupení vojenské služby podle § 269/1 tr.z. k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání 15 měsíců v I.NVS (viz sdělení č.787 a 810.)

V průběhu líčení, kterého se účastnilo asi 25 přátel, vyložil Vladan Kočí své náboženské motivy, které ho nutí k tomu, aby vojenskou službu odmítl. Prohlásil, že na jeho rozhodnutí nebude mít vliv ani toto ani případné další odsouzení. Ve svém působivém projevu řekl, že zákon nemá právo požadovat po něm, aby jednal proti svému přesvědčení a svědomí. Tímto postojem chce také bojovat za mír: čím více lidí bude odmítat násilí, tím více se přiblížíme trvalému míru. Vyslovil rovněž názor, že zákon by se měl upravit aby lidem odmítajícím vojenskou službu, umožnil službu náhradní, aby tak mohli sloužit společnosti jiným způsobem. Má za to, že by kompetentní orgány měly dát podnět k takové změně zákona; obdobná možnost existuje v jiných socialistických zemích.

Senát odvolání zamítl jako nedůvodné s poukazem na dosud platné právo; připustil, že po případné změně zákona by V.Kočí rozsudkem nebyl odsouzen. Rozsudek je pravomocný a Vladanu Kočímu za normálních okolností skončí trest 4.11.1989.

Adresa jeho manželky je: Hana Kočí, Jánský vršek 8, 118 00 Praha 1

V Praze 3.10.1988

*****

*****

*****

Poděkování Slávka Popelky

Po svém propuštění z brněnské věznice jsem se s údivem dozvěděl, kolik lidí obětavým způsobem přispělo k nečekanému výsledku soudního řízení. Děkuji alespoň touto formou všem, kteří mají svůj podíl na tom, že jsem nyní na svobodě. Budu-li k tomu mít příležitost, rád svůj morální dluh splatím.

28.9.1988

Slávek Popelka

(O dalším odsouzení Slávka Popelky dne 7.10.1988 k 6 týdnům nepodmíněně za rozšiřování letáků budeme informovat příště)

*****

*****

*****

Iniciativa sociální obrany

Již dvanáctý rok usiluje Charta 77 o uplatnění lidských a občanských práv alespoň v takovém rozsahu, k jakému se československé ústavní orgány zavázaly přijetím obou mezinárodních paktů o lidských právech a svou účastí na helsinském procesu. Vydala k této problematice mnoho podrobných dokumentů, které vzhledem k její struktuře - Charta 77 není ve smyslu svého základního prohlášení organizací - mají většinou jen obecný ráz. Na činnost ve prospěch jednotlivců nemá Charta 77 dostatek sil. Proto byl také založen a již řadu let působí Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných (VONS), zabývající se obranou těch, kteří jsou za své přesvědčení či z podobných důvodů nespravedlivě trestně stíháni nebo policejně šikanováni. Počet těchto perzekucí - navzdory proklamované demokratizaci společnosti - se nijak nezmenšil.

To není ale zdaleka vše.

Občané jsou diskriminováni také v práci. Z politických nebo náboženských důvodů jsou šikanováni na pracovišti až po vyhazování ze zaměstnání. Trpí diskriminujícím výkladem anebo přímo porušováním zákonů ve styku se státní správou: v rodinných záležitostech, v bytových otázkách, přístupu ke vzdělání, v oblasti péče o zdravotí a v jiných občansko-právních vztazích, např. při vydávání cestovních dokladů.

K porušování práv občanů může docházet i v demokratických státech s vyspělou právní kulturou. Mnoho států s tím počítá a zabudovaly do svého státního aparátu zvláštní instituci, která má pomáhat občanům v případech porušování jejich občanských práv. Ve skandinávských zemích je to např. institut OMBUDSMANA, v Rakousku VOLKSANWALT. Dokonce v Polsku byla nedávno zřízena instituce s tímto posláním. V Československu neexistuje instance, která by se účinně zastala občana, když jsou státními orgány porušována jeho práva.

Právní i obecná praxe zbyrokratisovaného aparátu, se kterou denně přicházíme do styku, zejména pak nemožnost obracet se na jiný kompetentní orgán či instituci a dovolat se u nich práva a spravedlnosti, vede nejenom k apatii a rezignaci na jakémkoli společenském dění u postižených jednotlivců, ale zákonitě i k hlubokému právnímu nihilismu celé naší společnosti.

Snaha o nápravu tohoto neutěšeného stavu nás přivedla k myšlence ustavit iniciativu sociální obrany (ISO), která se - vycházejíc z ducha Charty 77 a jejího poslání - bude zabývat v mezích svých možností pomocí těm našim spoluobčanům, kteří jsou diskriminováni či jinak poškozováni v různých sociálních oblastech. Činnost iniciativy bude založena na práci jednotlivců a pracovních skupin, ať už působících otevřeně nebo nezveřejňovaně. V iniciativě budou činní právníci, odborníci, ale i lidé prostě ochotní pomáhat svým spoluobčanům.

Naše pomoc včetně případného zveřejňování jednotlivých případů a intervencí u úřadů, organizací a institucí (vždy jen se souhlasem postiženého) bude vycházet z platných československých zákonů a dalších právních předpisů, včetně Mezinárodního paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech, Závěrečného aktu z Helsink a ostatních mezinárodních dokumentů, které souhrnně vyjadřuje Všeobecná deklarace lidských práv OSN. Svou činností nebudeme sledovat politické cíle; jejím smyslem bude pomoci konkrétním občanům, přispívat k obnově právního vědomí, zákonitosti a sloužit tak k obecnému zájmu celé naší společnosti.

V Praze 8. října 1988

Na vědomí: ministerstvo práce a sociálních věcí

Zveřejňujeme jména a adresy občanů, kteří budou v Iniciativě sociální obrany působit a na něž se lze obracet s jednotlivými případy:

Michaela Auerová,	Horní Beřkovice 303, 411 85
ing. Petr Bartoš	Padělký I/3644, Gottwaldov, 760 01
Pavel Blatný,	Náprstkova 8, Praha 1, 110 00
John Bok,	Březinova 7, Praha 8 - Karlín, 186 00
Petr Brodský,	Ztracená 20, Jihlava, 586 00
Jana Bucharová	U Zámečnické 2, Praha 5, 150 00
Petr Cibulka,	Vrázova 53, Brno 16, 616 00
JUDr. Ján Čarnogurský,	Karola Adlera 10, Bratislava, 841 02
JUDr. Josef Danisz,	Wilhelma Piecka 81, Praha 2, 120 00
Stanislav Devátý,	Revoluční 1285/312, Gottwaldov, 760 01
Markéta Fialková,	Leninova 660, Praha 6, 160 00
Miroslava Filipová,	Hlavní 2731, Praha 4-Spořilov, 141 00
Gabriel Gšsel,	Hroznová 5, Praha 1, 118 00
Jiří Gruntorád,	Oldřichova 23, Praha 2, 128 00
ing. Vladimír Hajný,	Čs. armády 34, Šumperk, 787 01
Petr Hrach,	Pod Svatoborem 249, Sušice, 342 01
Marcela Chroná,	Podolí 2762, Mělník, 276 01
Heřman Chroný,	Podolí 2762, Mělník, 276 01
Zdeněk Ingr,	Štrossova 175, Pardubice, 530 03
Mária Komárová,	Kysucká 10, Košice, 040 11
MUDr. Vladimír Konár,	Kysucká 10, Košice, 040 11
ing. Petr Kozánek,	Palackého 196, Kyjov, 697 01
Marie Růt Křížková,	Jablonecká 411, Praha 9, 190 00
Zdeněk Kulík,	Březenecská 4689/428, Chomutov, 430 09
ing. Jan Litomiský,	Vyskytná u Pelhřimova č.2, 393 09
Augustín Navrátil,	Lutopecny 14, pošta Zlobice, 768 31
Jiří Pavlíček,	Pivovar 2888, Mělník, 276 01
Jarmila Stibicová,	Rokycanova 2583, Pardubice, 530 02
Olga Šulcová,	Čimická 19, Praha 8, 181 00
Otakar Veverka,	Na Hřebenech II/11, Praha 4-Podolí, 147 00
Radomír Vítek,	Julia Fučíka 4026, Gottwaldov, 760 01
Luboš Vydra,	Křížkova 37, Praha 8-Karlín, 186 00
Pavel Záleský,	Střed 1330/66, Otrokovice, 765 02

*****

*****

*****

K výstavbě vodních děl na Dunaji

Federálnímu shromáždění ČSSR

Radě pro životní prostředí při vládě ČSR

Österreichische Donaukraftwerke AG

Zanedlouho má být zahájena stavba přehrady v maďarském Nagymarosi, která je posledním článkem v už rozestavěné soustavě vodních děl na Dunaji, známé pod souhrnným označením Gabčíkovo-Nagymaros. Celý projekt, na němž se vedle Československa a Maďarska podílí jako investor i Rakousko, byl pro svůj gigantomanický a ekologicky problematický charakter už mnohokrát v minulosti podroben kritice ze strany odborné i laické veřejnosti všech tří zainteresovaných zemí. I Charta 77 vyzvala před třemi lety v dokumentu č.22/85 vládu ČSSR, aby od kontroverzní stavby upustila. Avšak ani na tuto výzvu, ani na daleko razantnější odpor v Maďarsku, kde se na záchranu podunajské přírody dokonce ustavilo nezávislé ekologické hnutí "Dunajský kruh", žádná z odpovědných vlád patřičně nereagovala. Nyní, když se schyluje ke stavbě poslední, nejproblematictější části projektu, opět narůstá rozhodný a otevřený nesouhlas se stavbou v jejím úplném rozsahu, zejména v Maďarsku. Obnovená diskuse v zemi našeho jižního souseda signalizuje, že v nynějších podmínkách větší otevřenosti a kritičnosti ještě nemusí být vše

ztraceno.

O to víc však zaráží jen málo věcná a podrážděná reakce na stránkách oficiálního československého tisku. Máme za to, že k dosažení vyváženého a pro budoucnost optimálního řešení je třeba pravý opak: umožnit, aby odborná i laická veřejnost mohla posoudit všechny klady a zápory celé stavby, a výsledky této rozpravy pravidelně zvažovat ve sdělovacích prostředcích.

Domníváme se také, že dnes je ještě možné původní koncepci soustavy vodních děl Gabčíkovo-Nagymaros přehodnotit. Nejedná se o likvidaci již budované části systému - přehrady u Gabčíkova a staveb na ní navazujících, ale o uvážení smyslu dosud nezapočatého díla, přehrady v ohybu Dunaje u Nagymarose. Teprve po jejím dokončení bude totiž možné využívat celou soustavu podle původní, tolik sporné a tak kritizované koncepce, totiž jako zdroj špičkové energie se všemi negativními důsledky pro ekologickou rovnováhu. Tu ovlivní právě nejvíce špičkový provoz elektrárny, respektive s ním související kolísání hladiny přehradní nádrže, změněný režim podpovrchových vod a v konečném důsledku ztráta typických rostlinných společenstev v jedinečné krajině.

Ekologická pochybenost celého projektu je zřejmá. Neméně zajímavá, byť ne tak frekventovaná, je otázka ekonomických zájmů zúčastněných zemí. Z hlediska Československa je přehrada v Nagymarosi vynucenou investicí, která umožní výrobu špičkové energie v elektrárně Gabčíkovo. Pro Rakousko znamená výstavba na jedné straně výhodný obchod prostřednictvím generálního dodavatele, firmy Österreichische Donaukraftwerke AG, na druhé straně pak odsunutí vlastních ekologických problémů podobného rázu za hranice. Nejproblatičtější se situace jeví pro Maďarsko: z energetického hlediska je přehrada v Nagymarosi nevýznamná, země bude muset dvacet let platit Rakousku elektřinou za výstavbu a k tomu přistupuje zdevastovaná příroda.

Nelze se tedy divit, že především maďarští občané proti stavbě protestují a žádají změnu původní koncepce soustavy vodních děl. Připojujeme se k jejich výzvám a žádáme všechna odpovědná místa a přešetření původních záměrů tak, aby nebyly zájmy jen na první pohled ekonomické nadřazovány zájmům skutečně celospolečenským. Žádáme upuštění od výstavby vodního díla Nagymaros a změnu koncepce elektrárny Gabčíkovo. Je za pět minut dvanáct: dle harmonogramu má být staveniště 1. října 1988 zpřístupněno rakouským firmám!

Podepsáni: ing. Petr Bartoš, ekonom; Rudolf Battěk, sociolog; Jan Brabec, dělník; Stanislav Devátý, technik; Jiří Dienstbier, novinář; Markéta Fialková, dělnice; Václav Havel, dramatik; Olga Havlová; Ivan Martin Jirous, básník a teoretik umění; Pavel Jungmann, knihovník; ing. Bedřich Roubný, geodet; Ivan Lamper, žurnalista; Ladislav Lis, místopředseda FIDH; Jaromír Němec, technik; Martin Palouš, filozof; RNDr. Zbyněk Petráček, geograf; Petr Placák, spisovatel; Anna Šabatová; Jan Štern, spisovatel; Jáchym Topol, redaktor; Vladimír Trnida, dělník; Petr Uhl, strojný inženýr a redaktor "Informací o Chartě 77"; RNDr. Saša Vondra, geograf a publicista; Martina Vondrová, vychovatelka; Luboš Vydra, topič; za Nezávislou ekologickou skupinu Lenka Marečková.

Praha 26.9.1988

Za podpisy (celkem 25) ručí:

Saša Vondra

Trojanova 1

120 00

Praha 2 - Nové Město

Na vědomí: János Varga, mluvčí maďarské skupiny "Duna kor"
tiskové agentury

*****

*****

*****

Prohlášení maďarského exilu

Magyar Baráti Közösség - Maďarský svaz přátelství - vydal na svém sjezdu, konaném ve dnech 20.-27. srpna t.r. v Lake Hope, Ohio, USA, prohlášení tohoto znění: Maďaři, žijící nebo dočasně pracující, studující či pobývající v západních zemích,

vyjadřují svou solidaritu s lidmi ve střední Evropě, kteří bojují za lidská práva a svobodu. Prohlašujeme, že jsme solidární s těmi, kdo 15.března a 16.června uspořádali v Budapešti vzpomínkové demonstrace a kdož 27.června manifestovali na protest ničení vesnic v Rumunsku; s těmi, kdož 21.srpna manifestovali v Praze za nezávislost a svobodu; s těmi, kdož stávkují v Polsku. Prohlašujeme jejich boj za demokracii za svůj a plně podporujeme jejich snahy. Prohlášení podepsal Andrew Ludanyi, předseda sjezdu.

*****

*****

*****

V samizdatu nově vyšlo...

Voknoviny č.9, 10 str., náklad 500 výtisků

Články o vystoupení hudebních skupin, polemika s LN o Rockfestu, s Čuňasem o "vylučování" z undergroundu + rozhovor s Čuňasem, dále 6.pokračování seriálu Občan a příslušníci SNB (zadržení osoby podezřelé a její výsledek, vazba)

Dialog 88 č.1, nepaginováno, 15 stran

Časopis reformně komunistické orientace, vychází anonymně, anonymní jsou i autoři článků. Větší část čísla zabírá úvaha o opozici "Kdo nejde s námi".

Attack č.1, 23.3.1988, 52 stran, ilustrováno

Punkový občasník, navazující na "10 Years Flexi Disc". Obsahuje zprávy, články, rozhovory, polemiky atd., týkající se hnutí punk. Část čísla je věnována "mírovému" koncertu v Plzni v září 1987.

Bulletin NMS č.2, září 1988, 10 stran

Za redakční radu uveden Tomáš Dvořák (U železné lávky 6, Praha 1), Hana Marvanová (Vrchlického 96, Praha 5) a Luboš Vydra (Křižáková 37, Praha 8). Znovu zveřejňuje "základní" prohlášení NMS, adresy nových členů, přináší materiály o odpíračích Petru Obšilovi a Vladanu Kočím, zprávy z Polska a informací o manifestaci z 21.8.1988 na Václavském náměstí.

Lidové noviny č.9, září 1988, 24 stran

Mj.rozhovory s členy NMS o manifestaci z 21.8., reportáž Lenky Procházkové "Už se nebojte!" z třeše manifestace, fotografii Ivana Polanského, rozhovor se Zbigniewem Bujakem a Adamem Michnikiem (pořízeno na hranicích), zprávu předsednictva ÚV KSČ o manifestaci 21.8.určenou stranickému aktivu.

Obsah (září 1988), 78 str. A4

Přináší mj.úvahu Jaroslav Opata "Šance pro Střední Evropu?", pokračování rozhovoru Daniela Cohn-Bendita s Adamem Michnikiem, příspěvek Karla Fecky "Poznámky k problematice K - 231", polemiku Milana Jungmanna "Ztracené varty dogmatismu" (k článku Evy Fojtíkové "Moskva, jak jsme ji neznali" - Kmen č.33)

Dvě svědectví ze srpna 1968, Praha, září 1988, 129 str. A5

Dvě kapitoly vybrané ze samizdatového sborníku o roce 1968: Věněk Šilhán "XIV. mimořádný sjezd strany - vysočanský" a Bohumil Šimon "Jací jsme byli".

Ze zásuvky i z bloku, č.16, září 1988, nepaginováno, cca 200 str. A4

Rozsáhlý soubor 31 příspěvků věnovaných převážně 20.výročí událostí roku 1968 a současnému vývoji v SSSR je rozdělen do 4 částí: Ve znamení 21.srpna 1988; Studie, úvahy, rozhovory, polemiky; Ze sovětské perestrojky; Dokumenty.

Informace o církvi č.8, srpen 1988, 22 stran A4

Obsahuje mj.příspěvky Oty Mádra (Odluka nebo svoboda?), Josefa Zvěřiny (dopis novým pomocným pražským biskupům) a Václava Freie (Dialog Křesťana a ateisty pokračuje) a text dopisu prezidentovi republiky, požadující zastavení tr.stíhání Ivana Polanského - dopis podepsalo na Slovensku 3968 osob.

Informace o církvi č.9, září 1988, 24 stran A4

Obsahuje rozhovor kardinála Tomáška pro italský deník Avvenire, úvahu Oty Mádra, dopis Radima Palouše papeži, informační články a zprávy o NDR, Litvě, Bělorusku atd.

Diskuse č.67, říjen 1988, 26 str. A4

Obsahuje články Josefa Brodského, Jaroslava Šabaty (pro list Unita), Ladislava Hejdánka (z Infochu), Karla Holomka (dopis Rudému právu) a Vlastimily Tesařové.

Šotek si zařadil i v Infochu. V č.15 v rubrice V samizdatu nově vyšlo... jsme anotovali práci Zdislava Šulce. Její správný název zní: Úvahy o ekonomické reformě (II.sborník statí), Praha, duben 1988, 116 str. A4.

*****

*****

*****

Krátké zprávy

Jednou větou:

R.A.Laiviniš z amerického sdružení lotyšské mládeže a P.Elfers z lotyšské skupiny na obranu lidských práv na Západě poslali již v červnu t.r.pozdravný dopis semináři Praha 88, jehož se nemohli zúčastnit. Podobné omluvné dopisy poslali i Petra Kellyová a Gert Bastian ze strany Zelených v NSR.

Dne 16.7.se konala v Trutnově 7 hodinová beseda signatářů a příznivců Charty 77 s Václavem Havlem a Petruškou Šustrovou. Zúčastnilo se jí na 25 převážně mladých lidí.

Řetězová hladovka na podporu všeobecné amnestie pro politické vězně nadále pokračuje: ve dnech 27. - 30.7.1988 se jí zúčastnili Milan Vištejn, Miroslav Louthan a Vratislav Machulka z Karlových Varů; 1.9. až 19.9. Vít Pelikán, Václav Burian a 17 dalších lidí z Olomoucka; na ně ve dnech 20.9. až 30.9.1988 navazuje 10 členů jazzové sekce.

Dopis z 3.8.t.r. upozornil Výbor na ochranu práv maďarské menšiny slovenského ministra školství na nové omezování a zhoršující se situaci v oblasti vyučování v maďarském jazyce. Dopis uvádí mnoho konkrétních faktů. Za výbor ho podepsal Miklós Duray.

Markéta Fialková, Jáchym Kaplan, David Kukla, Oliver Polakovič, Veronika Rotterová, všichni z Prahy, Bohumil Lebr z Teplic, Miroslava Neradová z Horního Slavkova a Hana Šlégrová z Vimperku se též stali oběťmi brutálního postupu příslušníků SNB při nezákonném zákroku proti veřejnosti dne 21.8.1988. O této skutečnosti referovali ve stížnosti, adresované Inspekci federálního ministerstva vnitra.

Ing.Vladimír Hajný ze Šumperka, v Praze 21.srpna surově zbitý příslušníkem Státní bezpečnosti, se obrátil na federálního ministra vnitra se žádostí o vydání předpisu, který by informoval občany, jak mají postupovat, jsou-li napadeni důstojníkem StB. V.Hajný, jenž se slovně ohradil, když byl fyzicky napaden neuniformovaným policistou, byl týž doslova zdívečelým důstojníkem brutálně zkopán a zmlácen. Blíže viz sdělení VONS č.788.

Martin Věchet, 23-letý dělník z Trutnova, napsal 23.8.1988 dopis předsedovi federální vlády, v kterém uvádí na pravou míru tvrzení sdělovacích prostředků, že postup příslušníků SNB při rozhánění demonstrace konané 21.srpna na Václavském náměstí byl rozvášňující - Martin Věchet viděl na vlastní oči tři brutální fyzické zákroky Bezpečnosti proti ženám.

Signatářka Charty 77 Jarmila Stibicová z Pardubic se ve svém dopise z 26.8.1988 adresovaném redakci Pochodně ohrazuje proti propagandistickému článku Marka Wertze; žádá vysvětlení skutečnosti, že je v článku bez jakéhokoli průkazného materiálu obviňována z předání podkladů pro vysílání rozhlasové stanice Svobodné Evropy.

Jeden z textů krakovské konference o lidských právech se týkal Rumunska. Navrhuje se v něm, aby den 15.listopadu se stal, na Východě i na Západě, dnem akcí v prospěch Rumunska. Toho dne se mají pořádat demonstrace, vydávat prohlášení a výzvy vládám, protesty velvyslanectvím Rumunska, petice.

Dne 3.září se v Brně konal seminář věnovaný Edvardu Benešovi. Za účasti mnoha zájemců z celé republiky na něm přednášeli přední nezávislí historikové a politologové. Seminář, který trval více než 6 hodin, má být věnován sborník.

Dopisem ze 26.9.1988 upozorňuje Jan Placák předsedu vlády ČSSR Lubomíra Štrougala na hrubé chování příslušníků StB (jedním z nich byl Jan Placák surově zkopán) při diskusním shromáždění občanů na Václavském náměstí u sochy sv.Václava dne 24.9.1988.

Generálnímu prokurátorovi ČSSR Jánů Fješčakovi zaslalo 34 čs.občanů stížnost na brutální jednání SNB při zásahu proti shromáždění dne 24.9.1988 na Václavském náměstí; za správnost podpisů odpovídá Simona Hradílková.

Stížnost Inspekci MV zaslal 4.10. signatář Charty 77 z Jablonce n.N.Roman Rákosník: za posledních 5 měsíců byl 8x předvolán k úřednímu jednání na SNB, přičemž nikdy nebyly naplněny podmínky stanovené zákonem o SNB. R.Rákosník byl rovněž několikrát protiprávně zadržován (21.8. po dobu 14 hodin), fotografován atd.

Inzerát (nabídky do administrace tohoto listu)

Mladý, slušný signatář Charty 77 hledá podnájom alebo spolubyvanie - po celej republike. Zn.: "Riziko zvýšenej pozornosti orgánov".

*

Setkání Jany Sternové a prezidentem Reaganem

Janě Sternové, signatářce Charty 77 a její bývalé mluvčí, vrátily čs.úřady po mnoha letech marného usilování cestovní pas a povolily jí prázdninovou návštěvu u její dcery, která žije v USA. Během této návštěvy byla Jana Sternová pozvána na slavnost do Bílého domu, kde s ní krátce pohovořil i americký prezident Ronald Reagan. Vysoce ocenil zápas o svobodu o lidská práva, který v Československu ztělesňuje Charta 77, a vyjádřil naději, že se jeho podpora stane trvalou a bezpodmínečnou součástí americké zahraniční politiky.

*

Není falzum jako falzum

Několik signatářů Charty 77 obdrželo poštou padělanou verzi dokumentu Charty 77|40|88 Slovo k 20.výročí srpna 1968. Citace z falza: "...lidé pod vedením Charty (podtrženo námi) už nejsou ochotni..."; citace z dokumentu Charty 77: "lidé už nejsou ochotni si nechat všechno líbit..." Citace z falza: "...za dvacetiletí, které nás od roku 1968 dělí, Charta 77 vytvořila prostor dostatečný k tomu, abychom společně dokončili dílo... Zatím nevyzýváme k pomstě. Charta 77 však vyzývá všechny čs.lid k uchopení iniciativy do svých rukou. Čas na to již dozrál". Citace z dokumentu Charty 77: "...dvacetiletí, které nás od roku 1968 dělí, umožňuje odstup dostatečný k tomu, aby tehdejší události byly posouzeny bez vášní a zatrpklosti. Nevyzýváme k pomstě. Vyzýváme pouze k pravdě... bez pravdy o tom, co je, nelze daný stav podstatně změnit".

Primitivní způsob, jímž chtějí autoři falza podsunout Chartě "vůdčí" roli při projevech občanské nespokojenosti či vyvolat emoce, za něž by pak Charta 77 byla činěna zodpovědnou, napovídá, kdo falzum zhotovil a rozšiřoval.

*

Surový zákrok plzeňské Bezpečnosti proti nezávislé kultuře

V sobotu 10.9.1988 ve 22,30 hod. pět vozidel s příslušníky VB v Plzni surově zakročilo při vystoupení hudebních punkových skupin v Bočkově v Plzni proti jejich příznivcům s odůvodněním, že ruší noční klid.

Při legitimování a odvádění přítomných do vozidel byl jeden z nich, Daniel Nakládal z Plzně, který žádal příslušníky o vysvětlení, surově sražen a odvezen do auta. Surově napadena byla také jedna dívka.

Na záchytnou stanici byli s nimi převezeni i Petr Insedí ze Sokolova, Petr Šimánek z Karlových Varů, Dáda z Mariánských lázní a Roman Pilišek z Plzně. Když

se R. Pilíšek obražoval proti tomuto nezákonnému zákroku plzeňské Bezpečnosti, byl surově zbit pěstmi přítomnými příslušníky VB. Byl mezi nimi ppor. Sedláček z MS VB ve Škrátově ulici v Plzni. Když se předvedení dožadovali zkušky alkoholu řekl jim, že jí nelze provést pro údajný nedostatek detekčních trubiček.

Druhý den byli všichni zadrženi převezeni na OO VB Plzeň 2, kde jim bylo oznámeno, že se dopustili přestupku, který bude projednán komisí MěNV Plzeň. Hrozí jim pokuta až do výše 500,-Kčs. - Dne 30.9. zmařily úřady a VB vystoupení kapel Undergroundu Alkohol Band a Mony a klid v Lidovém domě ve Starém Plzenci.

*

Represe proti historikům

Dne 21.září se v 16 hodin sešlo deset historiků v salonku restaurace U Sojků v Praze 7 k odborné diskusi. Přítomni byli Bohumil Černý, Koloman Gajan, Miloš Nájek, Vladimír Kašík, Jan Křen, Václav Kural, Hana Mejdrová, Karel Pichlík, Pavel Seifter a Václav Vrabec. Ještě než zahájili diskusi, přišla do místnosti skupina pracovníků StB, odebrala přítomným občanské průkazy a odvezla je na oddělení VB. Tam byli zadrženi podrobeni prohlídce a fotografování. Někteří byli po prohlídce propuštěni s upozorněním, že pokusí-li se toho dne znovu sejít, budou znovu předvedeni. S jinými byl sepsán protokol, poslední zadržovaný byl propuštěn kolem 20,30 hod. Jako důvod zásahu bylo oznámeno, že schůzka se konala v rámci příprav na sympozium Československo 88. Mnozí z přítomných se o chystaném sympoziu dozvěděli poprvé.

*

Nezávislé iniciativy NDR proti zadluženosti rozvojových zemí

V Západním Berlíně zasedala od 27. do 30.září Světová banka a Mezinárodní měnový fond. Na protest proti těmto nástrojům kapitalistického vykořisťování třetího světa zorganizovalo široké spektrum levicových stran a nezávislých iniciativ v Západním Berlíně antikongres a v neděli 25.září mohutnou demonstraci. V hlavním městě NDR, která poskytla v luxusních hotelích ubytování pro velkou část účastníků zasedání SB - MMF, uspořádaly nezávislé skupiny od 23. do 30.září "týden akce proti nekolonialismu - za spravedlivý světový hospodářský řád". Poněvadž úřady NDR zakázaly jak demonstraci, o jejíž povolení organizátoři "týdne" požadovali, tak pouť, která měla symbolicky spojit kostely, v nichž by nezávislé skupiny uspořádaly svoje akce, zůstalo je u semináře (kromě uměleckých vystoupení v první a poslední den). Z vlastní zkušenosti můžeme mluvit pouze o prvních dvou dnech, kdy měl seminář jedno střechové téma: globální souvislosti dlužní krize rozvojových zemí. Toto téma bylo rozčleněno na přednášky a diskuse o dlužní krizi jako organizované chudobě, stanovisku církvi vůči zadluženosti rozvojových zemí a vztahu mezi alternativním světovým hospodářským řádem a reálným socialismem. Ze skutečnosti, že až na několik výjimek tvořila naprostou většinu asi 120 přítomných mládež kolem 20 let, plyne, že dříve nebo později se diskuse vždy stočila k problému, jaký je vlastně ekonomický a politický stav zemí reálného socialismu a zda jsou vůbec s to tyto země zadluženým zemím pomoci. (Stanovisko oficiálních ekonomů NDR, ale nejen jejich, je, že pomoc není a nemůže být podstatná.) Dva takoví ekonomové, vysokoškolské profesori Müritz a Faulwetter, se zčásti diskusí zúčastnili (což uvádíme mj.jako důkaz postavení nezávislých skupin, byť nikoliv jejich oficiálního uznání.) Diskuse bez výjimky ústily v radikální požadavky úplné přeměny NDR ve skutečně socialistický stát, třebaže nebylo v rámci těchto debat možno vyjasnit, jakým způsobem by se k tomuto cíli mělo postupovat.

Seminář uspořádala pracovní skupina "Světové hospodářství" při Mírovém kroužku Friedrichsfelde v evangelickém kostele za pomoci církve.

K semináři vydaly nezávislé skupiny několik cyklostylovaných materiálů, na semináři prodlávaných, např.40 stránkový blok Dlužní krize (Schuldenkrise), 9 stran o Polsku (Zryw - Polen auf dem Weg in eine unabhängige und selbstverwaltete Zukunft? - vydala skupina demokratických socialistek), "postupimské prohlášení" z obdobného semináře pořádaného v červnu v Postupimi apod.

"Evž."

*

Poslední správy z Polska

Dne 25.zář 1988 se konalo zasedání celopolské koordinační výkonné komise NSZZ Solidarność, které rozhodlo, že komise bude rozšířena o členy stávkových výborů, a to jak mezizávodních (Štětín, Gdaňsk, Jastrzębie), tak z velkých závodů (Stalowa Wola a Nowa Huta). Po celém Polsku vznikají nové organizační výbory, které zakládají místní buňky (organizace) Solidarity; k 6.10.jich bylo již 160. Výbory a organizace vznikají i v malých závodech, v nakladatelstvích, muzeích a na vysokých školách.

Organizační výbor NSZZ Solidarność hutě Stalowa Wola vydal 5.10.1988 prohlášení odsuzující nezákonné metody vyšetřování sebevraždy poručíka StB Mieczysława Turbakiewicze dne 31.8. M.Turbakiewicz se zastřelil před zraky desítek lidí poté, co jednotka, již velel, byla vytlačena z objektu hutě, jejíž zaměstnanci stávkovali. Oficiální tisk k tomu vede nechutnou kampaň.

Dne 3.10.byli odsouzeni členové Polské socialistické strany za incident při jarních stávkách - Czesław Borowczyk k 18 měsícům podmíněně na 3 roky a k 80 000,- zlotých pokuty, Józef Pinior k 1 roku podmíněně na 3 roky a k 80 000,- zlotých pokuty a Aleksandra Szaratová a Jolanta Skibová k trestům mírnějším. Rozsudek není pravomocný, všichni čtyři jsou na svobodě. Rovněž Zbigniew Janas byl propuštěn z vězení.

Prohlášení oficiálního Svazu polských architektů z 19.9. podporuje stávkující dělníky a požaduje, aby se u "kulatého stolu" jednalo o možnosti svobodného sdružování umělců, kteří z morálních důvodů nevstoupili po vylášení výjimečného stavu do oficiálních organizací. Bývalé Sdružení polských novinářů, jemuž předsedá Stefan Bratkowski, zplnomocnil Lecha Wałęsu, aby je zastupoval při jednání s vládou.

*

Roundtable - výběr z nezávislého maďarského tisku; B e s z é l ů

V roce 1987 se v Budapešti objevilo prvé dvojčíslo samizdatového časopisu Roundtable, který přináší v anglickém překladu výběr z politických článků vycházejících v maďarských nezávislých časopisech Beszélő, Himnódó a Demokrata. Články jsou seřazeny do několika tematických okruhů věnovaných hodnocení roku 1956 i současnosti, osudu maďarských menšin v zahraničí a ekologii. Závěrem je uveřejněno rozsáhlé memorandum "Společenská smlouva o řešení maďarské politické krize konce osmdesátých let", které v roce 1987 vyšlo ve 20.čísle časopisu Beszélő.

Beszélő

je maďarský nezávislý bulletin, vycházející již několik let v rozsahu 80 - 100 stran. Informuje o nejvýznamnějších neoficiálních akcích, zaujímá stanoviska k vládním a stranickým rozhodnutím, ekologickým a církevním problémům, uveřejňuje odborné statě a ukázky z literárních novinek i starších, zatím nezveřejněných prací. Loňského června vyšlo podnětné monotematické číslo "Společenská smlouva"; obsahovalo stručnou kritiku stávajících poměrů ve všech oblastech života a precizně vypracovaný návrh na řešení jednotlivých problémů. V roce 1986 se v Beszélő objevilo mnoho zajímavých, z části do té doby nikde nezveřejněných údajů a dokumentů o tragických událostech z r.1956 a jejich důsledcích. Zatím poslední, 24.číslo přináší závažný materiál k jinému výročí, k procesu s Imre Nagym a jeho nejbližšími spolupracovníky. Konal se před třiceti lety a byly v něm vyneseny tři rozsudky smrti, další obžalovaní dostali tresty odnětí svobody od 5 do 12 let. Dále jsou v něm zveřejněny výzvy či programová prohlášení různých aktivit, dlouhý seznam signatářů protestu proti policejnímu zásahu vůči pietnímu shromáždění k 30.výročí procesu, informace o situaci uprchlíků z Rumunska, článek Miklóse Duraye z Bratislavy o problému národnostních menšin, další ukázka z memoárové knihy bývalého rozhlasového redaktora, uvězněného v r.1956, spisovatele I.Ežrsiho a další. Redakci tvoří osobnosti, stojící již léta v čele nejvýznamnějších demokratických a sociálních akcí: Miklós Haraszti, János Kis, Ferenc Kúszeg, György Petri, Otilia Soltoová a S.Szilágyi.

*

Podpisová prohlášení z 21. srpna 1988

Nezávislé mírové sdružení - iniciativa za demilitarizaci společnosti uvádí ve svém 4.dopisu z 10.9. t.r. plné znění prohlášení, které vzniklo 21.8. na Václavském náměstí v Praze. (viz Infoch 77/16/88) Toto prohlášení "je možné podepisovat v souladu s petičním právem zaručeným ústavou ČSSR čl.29", píše se v dopise.

"Podpisové archy doručujte (nejlépe osobně, popř.doporučeně poštou) na tyto adresy:

Tomáš Dvořák, U železné lávky 6, Praha 1, 118 00

Hana Marvanová, Vrchlického 96, Praha 5, 150 00

Martin Šnidl, Záhřebská 18, Praha 2, 120 00

Luboš Vydra, Křižíkova 37, Praha 8, 186 00

Petr Placák, Chelčického 6, Praha 3, 130 00

Tomáš Schilla, Nepomucká 7, Praha 5, 150 00"

*

Výbor Socialistické internacionály pro lidská práva

Socialistická internacionála se od svého založení vážně zabývá uplatňováním základních lidských práv a svobod a aktivně usiluje o jejich všeobecné dodržování. Je rozhodným odpůrcem diktátorství, politického útlaku, rasismu, systému apartheidu a jakékoli formy odpírání lidských práv. V říjnu 1986 zřídila stálý výbor pro lidská práva s cílem zesílit svoje úsilí o prosazení jejich dodržování vzhledem k tomu, že většině lidstva je stále příliš mnoho základních lidských práv, vyhlášených Všeobecnou deklarací o lidských právech z roku 1948 a dalšími mezinárodními dohodami, upíráno.

Výbor pracuje jako poradní orgán členských stran Socialistické internacionály a předkládá zprávy a návrhy Radě Socialistické internacionály. Výbor svou práci podporuje činnost a iniciativu členů Socialistické internacionály v oblasti lidských práv, rozpracovává jednotlivé problémy i otázky všeobecného zájmu. Rozvíjí také styky s ostatními mezinárodními organizacemi, činnými v této oblasti, a v současné době se zabývá vypracováním dokumentu, který by sloužil jako podklad pro aktivitu Socialistické internacionály v oblasti lidských práv. Tento dokument bude předložen příštímu sjezdu Socialistické internacionály, který se bude konat ve Švédsku v červnu 1989.

Výboru Socialistické internacionály pro lidská práva předsedá Peter Jankowitsch, poslanec a mezinárodní tajemník Socialistické strany Rakouska (1010 Wien Löwalstr. 18) zástupkyní předsedy je Anita Gradinová, předsedkyně Socialistické internacionály žen. Tajemníkem Výboru je Luis Ayala, zástupce generálního tajemníka Socialistické internacionály.

Výbor se pravidelně několikrát ročně schází k projednání jak uložené koncepce, tak aktuálních případů. V září minulého roku se jeho zasedání konalo ve Vídni, počátkem letošního roku v Helsinkách.

(Z časopisu Korespondence č.6)

*****

*****

*****

Infochu napsali

Často se hovoří o potřebě vytvoření pluralitní (nebo také paralelní) společnosti. V jistém slova smyslu tady existuje paralela, ale jako vše i ona je paradoxní. Ti, kteří tvoří jakousi opozici (a buďme si upřímní skutečná opozice ještě vytvořena nebyla), chápou dialog jako jedinou možnost k řešení nastávající (a stávající) společenské krize. Kdežto moc chápe dialog jako nepřipustnou možnost...

Trochu mi vadí tvrzení (u části opozice a tady míním i Chartu 77), že nejde o politickou činnost.

Netvríme, že naše postoje nejsou politickým aktem. Křičme (k vlastní škodě), že nejsme političtí. I tento křik bere moc v první řadě jako politické gesto. Tady jsme u jiného merita věci, a to jakou podobu tomu dává druhá strana (tedy moc).

Jak vidí tento fakt. Pro ní je to jediné politický akt. A jestli nechápe, nebo nechce chápat, že středem zůstává také etická stránka, onen mravní postoj, který ztrácí v konkrétní podobě svoji patetickou pózu, potom sice dokazuje, že etiku vyloučila z politických prostředků, ale víceméně se stává (etika) příčinou postihu. Tedy opět vstupuje zpětně na scénu jako výlučně politický činitel. Podmíní-li politický akt etickou stránkou, umocňují pouze skutečný smysl politiky...

Myslím, že jde o jiný problém, jehož realizace se zřejmě stejnou měrou bojí obě protichůdné strany. "Etikové" i moc.

Schopnost vytvořit reálnou politickou sílu (a mám dojem, že v první řadě by byla paralelní a nikoliv anti). Tento "oříšek" naší reálpolitické možnosti zřejmě vytváří ono velké množství paradigmat (a to je v pořádku). Otázka hypotéz je dána mírou fantazie, z nichž ani jedna není čistě abstraktní, ale váže se k reálné souvislosti.

Ale právě ona oscilace mezi přáním a možností vytváří takové množství nesourodých skupin, skupinek, jedinců (a to už v pořádku není). Zřejmě největší problém je hledání metody...

Každá doba nabízí metody k řešení svých problémů. Nenabízí však ty, kteří je uskuteční. To je věcí každého z nás.

Jindra Konečný
362 37 Horní Blatná 91

Rozhořčení, které ve mně vyvolal zásah policie proti mírovému semináři pořádanému Chartou 77, mne přimělo, abych Vám napsal.

V Československu existuje dvojí pojetí míru: první oficiální vládnoucí všemi mocenskými prostředky, druhé bezbranné, mající k dispozici pouze své ideje. Stoupenci toho druhého pojetí jsou lidé, kteří jsou nejen šikanováni, ale mnohdy i žalářováni. Tato nepřijemná skutečnost se opět potvrdila při pořádání mírového semináře Chartou 77.

Oldřich Klein z Mostu

*****

*****

*****

Ludvík Vaculík: Srpnové září (fejeton)

Rád bych se za dvacet let dověděl, ale nedovím se už asi, co se dnes opravdu děje. Probouzí se Evropa? Tolik lidí ji budí! Rozpadá se ruská říše? Tolik sympatických nebezpečných znaků o tom svědčí! Budou naši dějepisci brát demonstraci z 21. březněva 1988 jako začátek úspěšného boje za svobodnější Československo?

Demonstrací jsem byl překvapen snad víc než ministr vnitra, jenže na rozdíl od něho jsem se zastyděl: že jsem tam nebyl, protože jsem od lidí už nic nečekal, a oni přece přišli. Přišli se ovšem většinou jen podívat, co se stane, a už byli v tom! Už táhli ulicemi a volali. Už jim policisté tarasili cestu stranickými a vládními psy socialismu. Už několik lidí zbili a jiné zavřeli. A už má deset tisíc lidí osobní důvod mít je nerado a zkusit něco příště: na osmadvacátého října. A vláda, která se nechce polepšit, nemá jinou možnost ani povahu, než osopit se na ně ještě hruběji, a už to tu máme: onu šolochovovskou "školu nenávisti", jež z mírných lidí dělá zlé. Mladší lidé u nás totiž zatím neměli mnoho osobně přesných důvodů k politickému odporu, kromě povšechného hnusu. Teď se začnou hněvat osobně konkrétněji, a to si přejme. Proto jen tak dál, vládo! Za slavnější 28. říjen! Jen tak dále, psi!

Stejně mi připadá zvláštní, že k důraznějšímu protestu proti okupaci dochází zrovna při jejím dvacátém výročí. Proč ne při devatenáctém, když věci před rokem byly stejné? V nějaký smysl číslic já nevěřím. Či snad má sám čas, i když plyne bez událostí, nějaký fyzikálně kvantový účinek? To je otázka zajímavá, dnes však není k věci. V našem případě jistě jde o běžný vulgárně generační úkaz: Ti mladí lidé nevědí, co víme my - že v tomto národě se nějaká masová akce nedá vzbudit. Proto si myslí, že se vzbudit dá, proto jsou snad schopni jít do revoluce, do organizací, do ideálů. A je to osudové: tuto zem čekají nové boje o spravedlivější

řád a po vítězství nové kariéry kariéristů, noví odsouzení, zas pomníky hrdinům a zase některé ulice a náměstí změni jméno. Trochu už unavený a dost sčatlý našinec nachází si na to pohled jako na cyklické povodně a přeje si, aby se nepodařilo postavit na řece času umrtvující přehradu, o niž se pokusili nynější správci. A člověk přející si vlastně pokoj ani neví, co by rozsáhně poradil: možná metat sůl s pepřem do psích tlap příště.

Je takový zvyk i slušnost stát na straně toho, kdo v zápase prohrává a je v právu, kdo je lepší, má humor, kdo je náš, má rád zvířata a podobně. Já se tento měsíc stavím za protivnou stranu: z luxusu, protože mám čas a papír. Já se zastanu našich vládnoucích kruhů, ačkoli prohrávají a nejsou v právu, jsou horší, nemají humor, nejsou naše a mají lotrovský poměr k psům. Ti lidé jsou v hrozném postavení! Hájí než svou existenci! Kdyby hájili něco jiného, třeba hospodářství, přírodu, zdraví lidu, kulturu a vzdělanost či dokonce bezpečnost státu, vzali by si k tomu přece jiné lidi! - A kdo se taktó proti absolutní přesile musí bát, toho trochu pochopme.

Myslím, že jsme si všichni dost neuvědomovali, čeho se ti lidé musejí bát, kdyby ztratili moc. Především by každý musel jít dělat to, co užitečného umí: bez diskriminací i výhod. Jen se svými rukama či rozumem stál by holý, bez stranické legitimace, v právanu konkurenčních talentů, fortelů a schopností. Kde by brali? Strašně málo! Jen to co my. Kde by bydleli? Mnozí by museli opustit příbytky a odejít do sídlišť, jimž dávali imprimatur ke stavbě. Ve zdraví by žili o špičkové československé elektronice a v nemoci o sovětském streptomycinu. Někteří by museli prodávat majetek, aby mohli splácet škody, které jako ředitelé schválili či jako straničtí tajemníci ředitelům nakázali. Přehled škod bude nutno sestavit. Bude například třeba zrušit některé meliorační a regulační práce v krajině. Kdo zaplatí zboření ohybných staveb. Kdo naveze spláchnou zem na pole? Zrušit ten nesmyslný průtah dálnice kolem Národního muzea přijde jim také na pěkné peníze! A protože to všechno nebude v silách jednotlivců, budou si na to smět ustavit družstva: do jejich kádrového zajištění jim namouduší nebudeme mluvit.

Co se zásobou neprodejných knih? Ty by si autoři či nakladatelé odvezli samozřejmě domů, a povolil bych jim živnost: stánkový prodej neprodejných knih. Totéž se týče konfekce oděvní. Často, když slyším spravedlivě nazlobené lidi mluvit o převzetí moci zase zpátky lidem, musím je kárat: represí a násilí bylo už dost! Nechtějme odplaty, chtějme prostě odčinění a reparace. Nesmí se opakovat, aby odklizení Stalinova pomníku museli platit ti, co museli platit jeho postavení. Bude také třeba odškodnit lidi, kteří byli vyhnáni od své práce, kteří ztratili roky života a často i zdraví ve vězeních, odsouzení za protistátní práčinnost, ačkoli to byla činnost jen proti lidem, kteří si stát přivlastnili. Příští vládcí naučí se cítit ten rozdíl! - Když si toto všechno dnešní vládcí uvědomí, divíte se jejich úzkosti? Přitom emigrovat nemají kam! To musí být něco příšerného.

Já jsem si jejich situaci taktó uvědomil, bolestně, až na pokraj soucitu, dál ne, když jsem onehdy slyšel zprávu, že vláda předkládá parlamentu návrh, aby 28. říjen byl prohlášen státním svátkem, protože toho dne před sedmdesáti lety vznikla Československá republika. Představil jsem si, jak poplašení musejí být, když už dělají svátky. Přitom - rána do prázdná! Vždyť ten den už svátkem byl, než ho oni zrušili. Má toto být počátek reparace, či je to snad už celá?

Nepotřebujeme, aby nám někdo pompézně instaloval své slunko na oblohu. Nám stačí, když prostě přestane zaclánět.

(ZÁŘÍ 1988)

*****

*****

*****